УДК 811.1/.2+112-114’01-06+81`22/`37
DOI https://doi.org/10.32782/philspu/2024.7.3

БАЗОВІ ЕМОЦІЇ, БАЗОВІ ЕМОЦІЙНІ КОНЦЕПТИ, СЛОВА-ІМЕНА БАЗОВИХ ЕМОЦІЙНИХ КОНЦЕПТІВ: У ПОШУКАХ УТІЛЕСНЕННЯ

Ваховська Ольга Володимирівна,
кандидат філологічних наук (Україна), доцент,
магістр когнітивної науки (Німеччина),
докторант кафедри германської і фіно-угорської філології
Київського національного лінгвістичного університету
ORCID ID: 0000-0002-7720-0970
WoS Researcher ID: U-9472-2017

У статті досліджено особливості утілеснення базових емоцій, базових емоційних концептів і слів-імен базових емоційних концептів. Вихідним для дослідження постало положення про те, що в еволюції вербалізованого концепту вирізняються його діахронічна глибина та його діахронічне варіювання. Діахронічну глибину концепту визначено як архаїчний ментальний образ, який сформувався перцептивно в процесах взаємодії людини як мислячого суб'єкта з навколишнім середовищем. Стверджено, що саме діахронічна глибина є свідченням утілеснення концепту.

Охарактеризовано взаємообернення образів і концептів у мисленні людини, в якому ментальний образ (непропозиційна думка) обертається на концепт (пропозиційна думка), і навпаки. Ясовано роль цього обернення в еволюції людської свідомості, коли навзамін архаїчної свідомості, властивістю якої є ментальний образ, розвинулася свідомість сучасна, властивістю якої є концепт. Ясовано роль цього обернення в словесному спілкуванні людей; словесне спілкування визначено на основі нейрофізіологічного й психологічного пересвідчень як таке, що залучає зорову і слухову зони мозку людини, разом із пов'язаними органами сприйняття, а також глибокі і поверхневі шари мислення людини, де індивідуальна (не)свідомість сягає колективного несвідомого з його архетипами. Стверджено, що всі концепти у мисленні людини є утілесненими, оскільки всі вони мають діахронічну глибину у відповідній картині світу, при тому, що людина успадковує цю картину світу разом із мовою, якою розмовляє.

Конкретизовано, шо базові емоційні концепти в англійськомовній та українськомовній картинах світу є утілесненими завдяки архаїчному образу руху, який лежить у діахронічній глибині цих концептів, а слова-імена базових емоційних концептів в англійській та українській мовах є утілесненими завдяки тому, що несуть у своїх внутрішніх формах цей образ із діахронічної глибини. Базові емоції людини узначено як біологічні універсалії, які є утілесненими завдяки своїй психосоматичній і сенсомоторній природі. Тим доведено, що базові емоції, базові емоційні концепти і слова-імена базових емоційних концептів ґрунтуються на різних аспектах утілеснення людини як виду.

Ключові слова: *базова емоція, базовий емоційний концепт, ментальний образ, слово-ім'я базового емоційного концепту, утілеснення.*

Vakhovska Olha. Basic emotions, basic emotion concepts, basic emotion names: in search of embodiment

This paper exposes the aspects of human embodiment in basic emotions, basic emotion concepts, and basic emotion names. The aspects of embodiment in basic emotions are shown to be different from those in basic emotion concepts and basic emotion names. This paper presents its argument in the succession of four steps.

First, the evolution of a linguistic concept is shown to embrace this concept’s diachronic depth and this concept’s diachronic variation in the worldview this concept belongs to. The diachronic depth of a concept is the archaic image that was prerequisite for this concept to emerge. This image had formed perceptually in the mind of a human being who sensed and cognized the surrounding world through interaction with this world, which is assumed to account for this concept’s embodiment in terms of those opportunities for conceptualization that the human body with its peculiar morphology then afforded to the human mind.

Second, mental images and concepts are shown to undergo a mutual conversion in the human mind, whereby a modal mental representation (a mental image as a non-propositional object in the mind) is converted into an amodal mental representation (a concept as a propositional object in the mind), and back. This conversion is shown to be the case in the past when in the evolution of human consciousness the archaic consciousness with its rich mental images transitioned to the modern consciousness with its developed concepts, and also to be the case in the present when in verbal communication humans switch between the visual and auditory codes, which orchestrates the visual and auditory areas of the brain, with the respective organs of sense, and the deep and shallow layers of the mind, with the individual (un)consciousness transcending into the collective unconscious and its archetypes. On that, all concepts generally are embodied as long as all such concepts have diachronic depths in their worldviews and also in the minds of the people(s) who inherit these worldviews together with the languages they come to speak. Words (linguistic entities) manifest concepts (mental entities); linguistic concepts are the lexical meanings of those words that act as these concepts’ names in language.

Third, basic emotion concepts in the English and the Ukrainian worldviews are specifically shown to be embodied in virtue of the archaic image of movement that lies at the diachronic depths of these concepts, whereas basic emotion names in the English and the Ukrainian languages are embodied in virtue of their capacity to carry in their inner forms this image from within the diachronic depths.

Fourth, basic emotions of humans are characterized as biological universals in terms of their modality, which suggests that these emotions are evolutionarily determined by the properties of the human body. It is then concluded that basic emotions are embodied in virtue of their psychosomatic (the mind-body, or psychology-physiology, interaction) and sensorimotor (the interaction of physical senses and body movements, and of the nerve signals controlling these) nature.

Key words: *basic emotion, basic emotion concept, basic emotion name, embodiment, mental image.*

Вступ. У статті розкрито аспекти утілеснення базових емоцій людини, базових емоційних концептів і слів-імен базових емоційних концептів. Доведено, що аспекти утілеснення базових емоцій відрізняються від аспектів утілеснення базових емоційних концептів і слів-імен базових емоційних концептів. Дослідження виконано у послідовності чотирьох етапів.

По-перше, показано, що еволюція вербалізованого концепту охоплює діахронічну глибину (за [1]) та діахронічне варіювання (за [2]) цього концепту в тій картині світу, частиною якої він постає [3]. Зроблено припущення, що діахронічною глибиною концепту є архаїчний образ, сформований перцептивно у мисленні людини, яка відчувала і пізнавала навколишній світ шляхом взаємодії з цим світом [3, с. 197], що *per se* свідчить про утілеснення цього концепту в термінах тих можливостей для концептуалізації, які були надані (в якості ментальних аффордансів [4; 5; 6; 7; 8]) мисленню людини морфологією її (людини) тіла, відмінною від морфології тіла інших істот.

По-друге, обґрунтовано, що ментальні образи і концепти зазнають взаємообернення у мисленні людини, за якого модальна ментальна репрезентація (ментальний образ як непропозиційний об'єкт у мисленні) обертається на амодальну ментальну репрезентацію (концепт як пропозиційний об'єкт у мисленні), і навпаки [3, с. 195]. Вказано на роль цього обернення в еволюції людської свідомості, коли етап архаїчної свідомості (за [33]) з її багатими ментальними образами закінчився, а етап сучасної свідомості (за [там само]) з її розвиненими концептами почався. Вказано також на роль цього обернення в словесному спілкуванні людей, в якому відбувається переключення між зоровим і слуховим кодами [39], що задіює зорову і слухову зони мозку, разом із відповідними органами чуття [40; 41], й глибокі і поверхневі шари мислення [42], де мислення виходить за межі індивідуальної (не)свідомості у колективне несвідоме з його архетипами [43]. Узагальнено, що всі концепти у мисленні людини є утілесненими, оскільки всі такі концепти мають діахронічну глибину у своїх картинах світу, а також у мисленні людей, які успадковують ці картини світу разом з природними мовами, якими ці люди розмовляють: слова (одиниці мови) вербалізують концепти (одиниці мислення); вербалізовані концепти постають в якості лексичних значень тих слів, які іменують ці концепти в мові (за [9; 10]).

По-третє, конкретизовано, шо базові емоційні концепти в англійськомовній та українськомовній картинах світу є утілесненими завдяки архаїчному образу руху, який лежить у діахронічній глибині цих концептів [11], а слова-імена базових емоційних концептів в англійській та українській мовах є утілесненими завдяки властивості цих слів нести у своїх внутрішніх формах (за Потебнею О. О., цит. за [3, с. 196]) цей образ із діахронічної глибини [11].

По-четверте, базові емоції людини (за [12; 13]) охарактеризовано як біологічні універсалії в термінах їхньої модальності, що передбачає еволюційну визначеність цих емоцій властивостями людського тіла (за [14]). Підсумовано, що базові емоції є утілесненими завдяки своїй психосоматичній (взаємодія психології і фізіології людини) і сенсомоторній (взаємодія фізичних відчуттів і рухів тіла людини, а також нервових сигналів, що контролюють ці відчуття і рухи) природі.

Матеріали та методи. Система наукових поглядів на утілеснену свідомість як теоретико-методологічна база дослідження. ‘Не припускайтеся помилки, *це* є той матеріал, з якого зроблено мислення людини: мозок, тіло і середовище’ [15, с. 33] (курсив за оригіналом; тут і далі переклад наш). Теорія ***утілесненого мислення*** передбачає, що мислення людини є утілесненим (embodied) у тому розумінні, що воно каузоване і конституйоване тілом мислячого суб’єкта, при тому, що це тіло в особливий спосіб сприймає те середовище, в якому знаходиться, а також в особливий спосіб взаємодіє з цим середовищем [16]. Вплив тіла на мислення настільки великий, що саме тіло як ціле, а не лише мозок, вважається місцеперебуванням мислення живих організмів [17]. ***Сприйняття*** (perception) при цьому визначається як ‘розширений (extended) процес, який розповсюджується на весь організм, що перебуває в русі у певному середовищі <...>. Процеси зорового сприйняття, наприклад, не замикаються в оці або навіть у мозку, а натомість залучають увесь організм під час того, як цей організм рухається середовищем’ [18].

Сприйняття постачає людині ту сукупність суб'єктивного досвіду, яка виринає в свідомість людини завдяки ***акту усвідомлення***; цей досвід може бути описаний словами, що передбачає ***акт іменування***, але в цілому ***суб'єктивний досвід*** залишається невимовним (ineffable) [19]. Сприйняття характеризується особливою інтенційністю та феноменологією [20]; ***фізично***, воно відбувається в процесі активного пізнання людиною світу, коли формується залежність між рухами і сенсорними станами людини, з одного боку, і навколишнім світом, з іншого: так, мислення людини характеризується як енактивне (enactive), тобто взаємодіюче, в тому розумінні, що мислення виникає як наслідок сенсомоторної активності, і навіть конституюється цією активністю [21], коли відбувається динамічна зчіпка (dynamic coupling) мозку, тіла і середовища в єдину когнітивну систему [22]. Мислення людини характеризується також як вбудоване (embedded), в тому розумінні, що потенціал мислення залежить від середовища, при тому, що це середовище може бути (не)належним чином організоване, аби цей потенціал реалізувався [23]. Фізичне утілеснення супроводжується утілесненням ***культурним*** [24], адже культурне середовище також формує мислення людини.

Теорія утілесненого мислення, природно, знаходить своє застосування по відношенню до концептів як одиниць мислення. Характеризуючи концепт як утілеснений, розуміють, що морфологічні властивості людського тіла впливають на формування (змісту і структури) концептів у мисленні людини [25, с. 19].

Результати. Система наукових поглядів на утілеснення концептів як одиниць мислення людини. ***Концепт*** визначається як об'єкт у мисленні людини, а

також як операційна одиниця мислення людини: концепт – це квант структурованого знання, здобутого людьми досвідним шляхом у процесах пізнання світу [10].

Концепти явлені в мові, як явлені вони і в інших системах знаків, використовуваних людьми. Концепти, схоплені мовними знаками, постають в якості значень цих знаків. Слова виокремлюються серед знаків інших рівнів мовної системи, як-от морфем або речень, завдяки тому, що саме ***слова*** зв'язують когніцію (мислення), тобто концептуальну картину світу, і комунікацію (спілкування), тобто мовну картину світу. Концептуальна і мовна картини світу перетинаються між собою, але ніколи не співпадають, адже концептуальна картина світу ширша, і семантично ємніша, в порівнянні з мовною картиною світу, через що концепти лише частково явлені в лексичних значеннях тих слів, які слугують іменами цих концептів у мові [1; 2; 10].

Концепти піддаються діахронічному варіюванню (diachronic variation), адже концепти змінюються з плином часу, що визначається як їхня ***еволюція*** [2] в тій картині світу, якій ці концепти належать. Еволюція поступова і безперервна; вона стосується мислення, адже і саме це мислення є продуктом еволюції [26]. У царині лінгвістики, дослідженням концептів з огляду на їхню еволюцію займається діахронічна семантика: так, концепти реконструюються в діахронії на основі семантичного аналізу слів-імен цих концептів у певній мові, яка знаходиться в історичному розвитку [2]. Ми як фахівець з діахронічної семантики у своїх дослідженнях [3; 11; 27; 28; 29; 38 тощо] дійшли висновку, що має бути проведене фундаментальне розрізнення між діахронічною глибиною (термін за [1]) концепту і діахронічним варіюванням концепту (термін за [2]), при тому, що еволюція концепту охоплює як його діахронічну глибину, так і його діахронічне варіювання у певній картині світу [3].

Діахронічна глибина концепту (the diachronic depth of a concept) – це архаїчний образ, формування якого у мисленні людини було передумовою виникнення цього концепту як такого [3, с. 197]. Як образи об'єктів світу, діахронічні глибини концептів стосуються насамперед органів зору людини. Ці образи сформувалися перцептивно (через сприйняття) у мисленні людських істот, які (істоти) сприймали і пізнавали навколишній світ під час взаємодії з цим світом, що, вважаємо, свідчить про те, що концепти у мисленні людини є утілесненими. Тим ми стверджуємо, що ***всі концепти є утілесненими***, оскільки – й якщо – ці концепти мають діахронічні глибини у тій картині світу, яку ці концепти складають, а також у мисленні тих людей, які цій картині світу належать, успадковуючи її разом із мовою, якою розмовляють.

Це твердження залучає також і ***абстрактні концепти***. Через те, що абстрактні концепти відносяться до ‘сутностей, які не є ані виключно фізичними, ані просторово обмеженими’ [30, с. 129], утілеснення саме абстрактних концептів постало найскладнішим для наукового показу й привернуло неабияку дослідницьку увагу; див. [31] серед інших. Наше твердження полягає в тому, що саме діахронічна глибина абстрактного концепту має розглядатися в якості доказу утілесненості цього концепту. ‘Немає абстрактного мистецтва. Ти завжди повинен почати з чогось. Згодом ти можеш видалити всі сліди реальності,’ Пікассо П., цит. за [32, с. 74]. Ментальні образи в діахронічних глибинах концептів є тим безпосереднім зоровим досвідом (direct visual experience), з якого свого часу люди почали сприймати світ, який потім концептуалізували.

Запропоноване нами розрізнення між діахронічною глибиною і діахронічним варіюванням концепту в його (концепту) еволюції резонує з поглядами Ґебзера Ж. [33] на етапи ***еволюції людської свідомості***, що ми розуміємо як приналежність архаїчних образів ***міфічній свідомості*** (mythical consciousness), при тому, що концепти належать ***ментальній свідомості*** (mental consciousness). Свідомість людини *per se* є утілесненою [20, с. 408], і тіло людини разом із середовищем, в якому це тіло знаходиться, формують думку людини [34; 35]. Ця думка може бути непропозиційною (non-propositional) і пропозиційною (propositional) [36]; або, в інших термінах, модальною і амодальною, або неконцептуальною і концептуальною [37], відповідно. Якщо ***архаїчні образи*** в діахронічних глибинах концептів є структурами непропозиційної думки, то ***концепти*** як такі є структурами пропозиційної думки, і саме в якості структур пропозиційної думки концепти піддаються діахронічному варіюванню у картині світу [3]. Діахронічна глибина концепту визначається як точка відліку й програма діахронічного варіювання цього концепту, оскільки архаїчний образ в діахронічній глибині концепту є архетипним: він є насіниною (seed image), яка породжує у ґрунті відповідної культури ті множинні ментальні репрезентації, що їх згодом охоплює цей концепт [3, с. 195–197; 38, с. 243–244].

Думаємо, що в еволюції мислення людини мало місце обернення (conversion), в якому формат ментальних репрезентацій обернувся ***з модального на амодальний*** (converted from modal to amodal). Ми посилаємося на роботу [37], автори якої стверджують, що в розвитку людини (в онтогенезі) ці два формати взаємодіють задля забезпечення низки когнітивних функцій різного порядку, але ми уточнюємо твердження колег тим, що ця взаємодія полягає в оберненні модальних ментальних репрезентацій на амодальні ментальні репрезентації, і навпаки. Вважаємо, що це обернення свого часу підтримало еволюцію мислення людини (в філогенезі), коли етап ***архаїчної свідомості*** (archaic consciousness) з її багатими ментальними образами закінчився, а етап ***сучасної свідомості*** (modern consciousness) з її розвиненими концептами почався; етапи еволюції свідомості, за [33]. Вважаємо також, що це обернення і сьогодні залишається ключовим у забезпеченні спілкування людей за допомогою слів [39], де воно (обернення) задіює ***зорову і слухову зони мозку*** людини, з відповідними органами сприйняття, а також ***глибокі і поверхневі шари мислення*** людини, простягаючись за межі індивідуальної несвідомості і свідомості у колективне

несвідоме з його архетипами; нейрофізіологія словесного спілкування, за [40; 41]; розшарування мислення людини, за [42]; індивідуальне (не)свідоме, а також колективне несвідоме та архетипи колективного несвідомого, за [43].

Перші слова в еволюції людини (в філогенезі) виникли як ***символи***, форми яких у священний спосіб були синкретичні зі значеннями (Маковський М. М., цит. за [3, с. 196]). Думаємо, що ці слова інгерентно були перцептивними символами (perceptual symbols, за [44]), синкретизм яких обумовлювався тими образами світу, які виникали в ранній свідомості (emerging consciousness) давніх людей. З плином часу, цей синкретизм розпався, в результаті чого слова постали в якості ***знаків***, форми і значення яких тепер були зв'язані між собою лише довільно, тобто слова втратили ті архаїчні ментальні образи, які вони (слова) початково в собі несли. Ці образи, як ми показуємо [11], лежать у діахронічних глибинах концептів; вони скерували розвиток людського інтелекту, який (розвиток) почався саме з образів, і образного мислення; вони постали тими смислами (за [45]), яких люди дійшли у пізнанні світу; вони є внутрішніми формами (за Потебнею О. О., цит. за [3, с. 196]) тих слів, які іменують концепти в мові, й реконструюються в якості етимологічних значень (за [46]) цих слів. Так, з огляду на утілесненість, онтогенез концепту в мисленні має розглядатися нерозривно разом з онтогенезом слова-імені цього концепту в мові. Якщо ***концепт є утілесненим*** завдяки тому архаїчному ментальному образу, який лежить у діахронічній глибині цього концепту, то ***слово є утілесненим*** завдяки властивості слова нести у своїй внутрішній формі цей образ із глибини.

Аспекти утілеснення базових емоцій, базових емоційних концептів і слів-імен базових емоційних концептів. У низці робіт [3; 11; 27; 29 тощо], ми досліджуємо буття концепту ЕМОЦІЯ в англійськомовній та українськомовній картинах світу, з розумінням того, що ЕМОЦІЯ – це утілеснений концепт, іменами якого є слова *emotion* в англійській та *емоція* в українській мовах. Оскільки емоції людини як об'єкти нематеріального світу неможливо побачити оком або відчути на дотик, показ у дослідженні того відбитку людського тіла, який несуть на собі концепт ЕМОЦІЯ та його імена, є завданням нетривіальним. У цій статті, наша увага зосереджується на базових емоціях людини як біологічних універсаліях, а також на базових емоційних концептах в англійськомовній та українськомовній картинах світу і словах-іменах базових емоційних концептів в англійській та українській мовах, – з метою розкрити різні аспекти їхнього утілеснення.

Базові емоції людини як явища об'єктивного світу постають у суб'єктивному досвіді людини в якості кваліа, або якісних характеристик переживаного емоційного досвіду [47]. Кваліа – це феноменологія переживаного досвіду (наприклад, як саме відчувається емоція людині; *страх відчувається мені так*), на відміну від пропозиційного ставлення як судження людини про переживаний досвід (наприклад, що думає людина про переживану емоцію; *я знаю, що я є наляканий*) (див. [48; 49]). Так, базові емоції виокремлюються у феноменальній свідомості людини, а словесний опис базових емоцій стає можливим завдяки свідомості доступу, яка контролює логіку і (мовленнєву, і не лише) діяльність (див. [50]).

Базові емоції характеризуються як вроджені емоції людини; розрізнення базових емоцій здійснюється за їхніми осібними 'біологічними підписами,' в якості яких слугують вирази обличчя людини в момент переживання цих емоцій, а також фізіологічні процеси, відстежувані в цей момент в тілі людини [12; 13]. Базовими емоціями є гнів, огида, страх, щастя, сум і здивування [там само]; дискретність цих емоцій було визначено за їхніми прототиповими 'біологічними підписами,' простеженими еволюційно [там само, з посиланням на роботи Дарвіна Ч.]. Базові емоції, враховуючи їхню прототипну біологічну природу, характеризуються як модальні [14, с. 707], в тому розумінні, що ці емоції явлені в людському тілі. Тож, ***базові емоції є утілесненими*** в силу своєї психосоматичної і сенсомоторної природи, що передбачає взаємодію психології і фізіології людини та взаємодію фізичних відчуттів і рухів тіла людини, а також нервових сигналів, які контролюють ці відчуття і рухи, відповідно (див. [14]).

Базові емоційні концепти визначаються як кванти структурованого знання про емоції, здобутого людьми у пізнанні світу; базові емоційні концепти є оперативними одиницями мислення, в тому розумінні, що мислення людини оперує цими концептами, що саме і забезпечує протікання процесів мислення; базові емоційні концепти складають фрагмент концептуальної картини світу й укладаються в концептуальну категорію [27]. Відповідно до перелічених вище базових емоцій, базовими емоційними концептами в англійськомовній та українськомовній картинах світу є ГНІВ, ОГИДА, СТРАХ, ЩАСТЯ, СУМ і ЗДИВУВАННЯ.

Ці ***базові емоційні концепти є утілесненими*** в силу архаїчного ментального образу руху, який лежить в їхніх діахронічних глибинах [11]. Архаїчний образ руху є архетипним [28, с. 182], де знаходимо, що архетипний образ 'може бути чимось однокомпонентним, як-от статичний образ із сновидіння, або ж він може бути цілим наративом у всій його багатокомпонентності, рівно як і цілі оповіді, подібно до поодиноких образів, можуть бути метафорою' [51, с. 56]. Так, рух в діахронічних глибинах базових емоційних концептів постає як послідовність образів, комбінаторика яких у двох культурах є різною [11]. Образи у такій послідовності мають цілісне композиційне значення. Відбувається 'позначення шляхом зображення' [52, с. 30–35], за якого поєднання кількох простих образів дає 'імажиністський ефект' [там само, с. 31] і позначає складний абстрактний концепт [53].

Слова-імена базових емоційних концептів є одиницями природної мови, які слугують меті спілкування між людьми про переживані емоції; слова-імена базових емоційних концептів складають фрагмент мовної картини світу й укладаються в лексико-семантичне

поле [27]; це лексико-семантичне поле накладається на концептуальну категорію емоцій, мапуючи її; кожне слово в складі лексико-семантичного поля є іменем відповідного концепту в складі концептуальної категорії; поняття когнітивного мапування, за [10]. Відповідно до перелічених вище базових емоційних концептів, словами-іменами базових емоційних концептів в англійській мові є *anger*, *disgust*, *fear*, *happiness*, *sadness* і *surprise*, в українській мові – *гнів*, *огида*, *страх*, *щастя*, *сум* і *здивування*.

Іменники *emotion* в англійській та *емоція* в українській мовах сходять через латинське *emovere* 'рухати,' від асимільованої форми *ex* 'назовні; звідси; туди' та *movere* 'рухати(ся),' до протоіндоєвропейського кореня **теи–* 'рухатися' [27, с. 305–308]. Відповідно, кожен базовий емоційний концепт у своїй діахронічній глибині містить трансформацію архаїчного образу руху, як-от, наприклад, діахронічною глибиною ЩАСТЯ в англійськомовній картині світу є образ руху людини, яка виконує ритуал поклоніння Божеству біля священного вогню, а в українськомовній картині світу – образ руху Божества, Який відрізає частину загального блага і дає цю частину людині [11, с. 54–55]; поняття трансформації, див. [43; 54, с. 2, 4–6]). Трансформації архаїчного образу руху в діахронічних глибинах базових емоційних концептів були встановлені шляхом етимологічної інтерпретації відповідних слів-імен базових емоційних концептів, й реконструйовані в якості внутрішніх форм цих слів-імен [11, с. 53]. Так, ***слова-імена базових емоційних концептів є утілесненими*** в силу властивості цих слів-імен нести у своїх внутрішніх формах трансформації архаїчного образу руху із діахронічних глибин відповідних базових емоційних концептів.

Висновки. У статті розкрито аспекти утілеснення базових емоцій людини, базових емоційних концептів і слів-імен базових емоційних концептів. Доведено, що аспекти утілеснення базових емоцій відрізняються від аспектів утілеснення базових емоційних концептів і слів-імен базових емоційних концептів. Так, базові емоції утілеснені в силу своєї психосоматичної і сенсомоторної природи; базові емоційні концепти утілеснені в силу архаїчних ментальних образів (продуктів зорового сприйняття), які лежать в діахронічних глибинах цих концептів; слова-імена базових емоційних концептів утілеснені в силу того, що несуть у своїх внутрішніх формах ці архаїчні ментальні образи із діахронічних глибин відповідних концептів.

Перспективу дослідження становить визначення пропозиційного змісту і фреймової структури базових емоційних концептів в англійськомовній та українськомовній картинах світу у синхронії.

Література:

1. Vasko R.V. Semiotic and culturological passportization of numeric phraseosymbols. *Logos*. 2019. № 98. P. 94–103. doi.org/10.24101/logos.2019.10.
2. Шевченко І.С. Еволюційні механізми когнітивної семантики. *Когніція, комунікація, дискурс*. 2016. № 13. С. 131–141. doi.org/10.26565/2218-2926-2016-13-07.
3. Vakhovska O.V. Emotions and the archaic consciousness of man: a diachronic semantic reconstruction of the names of emotions in English. *Amazonia Investiga*. 2023. № 12(69). P. 194–203. doi.org/10.34069/AI/2023.69.09.17.
4. Gibson J.J. The theory of affordances. *Perceiving, acting, and knowing. Toward an ecological psychology* / Shaw R., Bransford J. Hillsdale: NJ, Lawrence Erlbaum Associates, 1977. P. 67–82.
5. Jorba M. Husserlian horizons, cognitive affordances and motivating reasons for action. *Phenomenology and the Cognitive Sciences*. 2020. № 19(5). P. 847–868. doi.org/10.1007/s11097-019-09648-z.
6. McClelland T. The mental affordance hypothesis. *Mind*. 2020. № 129(514). P. 401–427. doi.org/10.1093/mind/fzz036.
7. Scarantino A. Affordances explained. *Philosophy of Science*. 2003. № 70. P. 949–961.
8. Vakhovska O.V. The role of affordances in metaphor production and comprehension: a view of metaphors of emotions. *Innovations in philology: whims of the need of the hour*: papers of the international scientific conference. Częstochowa, Poland, 6–7 December 2023. Częstochowa: Akademia Polonijna w Częstochowie, 2024. P. 107–110. doi.org/10.30525/978-9934-26-383-5-28.
9. Жаботинська С.А. Семантика лінгвальних мереж у навчальному комбінаторному тезаурусі. *Studia Philologica*. 2019. № 13. P. 17–27. doi.org/10.28925/2311-2425.2019.13.3.
10. Zhabotynska S.A. Saussure's theory of the linguistic sign: a cognitive perspective. *Papers of the International Congress of Linguistics*, online, 20–27 July, 2013. Genève: Département de Linguistique de l'Université de Genève. www.cil19.org/uploads/documents/Saussure_Theory_Of_The_Linguistic_Sign-A_Cognitive_Perspective.pdf.
11. Vakhovska O.V. Emotions and consciousness: reconstructing emotion concepts' diachronic depths with the use of proto-language data. *LOGOS*. 2024. № 119. P. 49–58. https://doi.org/10.24101/logos.2024.26.
12. Ekman P. An argument for basic emotions. *Cognition and Emotion*. 1992. № 6(3/4). P. 169–200. doi.org/10.1080/02699939208411068.
13. Ekman P. Basic emotions. In Dalgleish T., Power, T. (Eds.), *The Handbook of Cognition and Emotion*. U.K.: Wiley & Sons, Ltd., 1999. P. 45–60.
14. Scherer K.R. What are emotions? And how can they be measured? *Social Science Information*. 2005. № 44(4). P. 695–729.
15. Spivey M.J. The continuity of mind. Oxford: OUP, 2007. 421 p.
16. Varela F.J., Thompson E., Rosch E. The embodied mind. Cambridge, MA: Massachusetts Institute of Technology Press, 2017. 328 p.
17. Gallagher Sh. How the body shapes the mind. Oxford: OUP, 2005. 294 p.

18. Shapiro L., Spaulding Sh. Embodied cognition. *Stanford Encyclopedia of Philosophy*, ed. by Zalta E.N., Nodelman U. Stanford: Stanford University Press, 2024. plato.stanford.edu/entries/embodied-cognition/ [accessed 2024.08].
19. Zahavi D. Subjectivity and selfhood: investigating the first-person perspective. Cambridge, MA: Massachusetts Institute of Technology Press, 2005. 280 p. doi.org/10.7551/mitpress/6541.001.0001.
20. Merleau-Ponty M. Phenomenology of perception. London: Routledge, 1962/2013. 696 p.
21. Ward D., Silverman D., Villalobos M. The varieties of enactivism. *Topoi*. 2017. № 36(3). P. 365–375. doi.org/10.1007/s11245-017-9484-6.
22. Chemero A. Dynamical explanation and mental representations. *Trends in Cognitive Science*. 2001. № 5(4). P. 141–142. doi.org/10.1016/S1364-6613(00)01627-2.
23. Martin T., Schwartz D.L. Physically distributed learning: adapting and reinterpreting physical environments in the development of fraction concepts. *Cognitive Science*. 2005. № 29(4). P. 587–625. doi.org/10.1207/s15516709cog0000_15.
24. Kimmel M. Properties of cultural embodiment: lessons from the anthropology of the body. *Sociocultural Situatedness*, *Volume 2*, ed. by Frank R.M., Dirven R., Ziemke T., Bernárdez E. Berlin, New York: De Gruyter Mouton, 2008. P. 77–108. doi.org/10.1515/9783110199116.1.77.
25. Lakoff G., Johnson M. Philosophy in the flesh: the embodied mind & its challenge to Western thought. New York: Basic Books, 1999. 640 p.
26. Bergson H. Creative evolution. NY: Holt & Co, 1911. 407 p.
27. Ваховська О.В. Емоції у мовній картині світу: досвід когнітивного лінгвокомпаративного аналізу імен емоцій в англійській та українській мовах. *Modern philology: theory, history, methodology: Scientific monograph*. *Part 1* / Djakons R. (Ed.). Riga, Latvia: Baltija Publishing, 2024. С. 290–342. doi.org/10.30525/978-9934-26-425-2-15.
28. Vakhovska O.V. The sin of the translator: on words and mental images in translation. *Amazonia Investiga*. 2022. № 11(54). P. 178–188. doi.org/10.34069/AI/2022.54.06.17.
29. Vakhovska O.V., Borozenets A.R. Emotions and the archaic consciousness of man: a diachronic semantic reconstruction of emotion names in Ukrainian. *Modern Ukrainian linguospace: ethnomental, axiological, pragmatic aspects: Scientific monograph* / Djakons R. (Ed.). Riga, Latvia: Baltija Publishing, 2023. P. 26–48. doi.org/10.30525/978-9934-26-365-1-2.
30. Barsalou L.W., Wiemer-Hastings K. Situating abstract concepts. *Grounding cognition: the role of perception and action in memory, language, and thinking*, ed. by Pecher D., Zwaan R.A. Cambridge: Cambridge University Press, 2005. P. 129–163. doi.org/10.1017/CBO9780511499968.007.
31. Borghi A.M., Binkofski F. Words as social tools: an embodied view on abstract concepts. New York: Springer, 2014. 127 p. doi.org/10.1007/978-1-4614-9539-0.
32. Moholy-Nagy L. In defense of 'abstract' art. *The Journal of Aesthetics and Art Criticism*. 1945. № 4(2). P. 74–76. doi.org/10.2307/426079.
33. Gebser J. The ever-present origin. Athens: Ohio University Press, 1986. 647 p.
34. Heidegger M. The basic problems of phenomenology, tr. by Hofstadter A. Bloomington: Indiana University Press, 1988. 396 p.
35. Husserl E. Cartesian meditations: an introduction to phenomenology, tr. by Cairns D. Dordrecht: Springer Science & Business Media, 2012. 176.
36. Kosslyn S.M., Thompson W.L., Ganis G. The case for mental imagery. Oxford: OUP, 2006. 260 p. doi.org/10.1093/acprof:oso/ 9780195179088.001.0001.
37. Kaup B., Ulrich R., Bausenhart K.M., Bryce D., Butz M.V., Dignath D., Dudschig C., Franz V.H., Friedrich C., Gawrilow C., Heller J., Hufl M., Hütter M., Janczyk M., Leuthold H., Mallot H., Nürk H.-Ch., Ramscar M., Said N., Svaldi J., Wong H.Y. Modal and amodal cognition: an overarching principle in various domains of psychology. *Psychological Research*. 2024. № 88. P. 307–337. doi.org/10.1007/s00426-023-01878-w.
38. Vakhovska O.V., Isaienko O.M. Language, culture, and image-driven interpretations in translation: a case for the university translation classroom in Ukraine. *Amazonia Investiga*. 2021. № 10(47). P. 240–249. doi.org/10.34069/AI/2021.47.11.25.
39. Jusuk F.F., Vakhovska O.V. Image-driven interpretations in professional communicative mediation: bringing translation and psychotherapy together. *Science and Education a New Dimension. Humanities and Social Sciences*. 2021. № 48(261). P. 63–67. doi.org/10.31174/SEND-HS2021-261IX48-11.
40. Zada Z., Goldstein A., Michelmann S., Simony E., Price A., Hasenfratz L., Barham E., Zadbood A., Doyle W., Friedman D., Dugan P., Melloni L., Devore S., Flinker A., Devinsky O., Nastase S., Hasson U. A shared linguistic space for transmitting our thoughts from brain to brain in natural conversations. Unpublished preprint, 2023. doi.org/10.1101/2023.06.27.546708.
41. Kumar S., Sumers T., Yamakoshi T., Goldstein A., Hasson U., Norman K., Griffiths Th., Hawkins R., Nastase S. Shared functional specialization in transformer-based language models and the human brain. *Nature Communications*. 2024. № 15. P. 5523. doi.org/10.1038/s41467-024-49173-5.
42. Minsky M. Society of mind. NY: Simon and Schuster, 1988. 336 p.
43. Jung C.G. Archetypes and the collective unconscious. *Collected works of C.G. Jung*. *Volume 9*. *Part 1* / G. Adler, R.F.C. Hull. Princeton: Princeton University Press, 1981. 480 p.
44. Barsalou L.W. Perceptual symbol systems. *Behavioral and Brain Sciences*. 1999. № 22(4). P. 577–609. doi.org/10.1017/s0140525x99002149.
45. Frege G. Über Sinn und Bedeutung. *Zeitschrift für Philosophie und philosophische Kritik*. 1892. Neue Folge, № 100/1. S. 25–50.

46. Левицький В.В. Основи германістики. Вінниця: Нова книга, 2008. 528 с.
47. Lewis C.I. Mind and the world-order: outline of a theory of knowledge. New York: Dover, 1929. 446 p. doi.org/10.2307/2180045.
48. Chalmers D. Facing up to the problem of consciousness. *Journal of Consciousness Studies*. 1995. № 2. P. 200–219. doi.org/10.1093/acprof:oso/9780195311105.003.0001.
49. Dennett D. A history of qualia. *Topoi*. 2020. № 39. P. 5–12. doi.org/10.1007/s11245-017-9508-2.
50. Block N. Consciousness and cognitive access. *Proceedings of the Aristotelian Society*. 2008. № 108(1). P. 289–317. doi.org/10.1111/j.1467-9264.2008.00247.x.
51. Goodwyn E. The neurobiology of the gods: how brain physiology shapes the recurrent imagery of myth and dreams. London & New York: Routledge, 2012. 256 p. doi.org/10.4324/9780203141526.
52. Eisenstein S. The cinematographic principle and the ideogram. In Leyda J. (Trans., Ed.), *Film Form: Essays in Film Theory*. New York: Harcourt, 1929. P. 28–44.
53. Shershnova A. Meaning-making through montage in English-language haiku. *Lege artis*. *Language yesterday, today, tomorrow*. 2020. № 1. P. 314–349. lartis.sk/issue-1-2020/.
54. Ваховська О.В. Переклад: слово, яке обернулося образом. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського*. *Серія: Філологія. Журналістика*. 2022. Том 33(72), № 5 Том 2. С. 1–8. 10.32782/2710-4656/2022.5.2/01.

References:

1. Vasko, R.V. (2019). Semiotic and culturological passportization of numeric phraseosymbols. *Logos*, *98*, 94–103. doi.org/10.24101/logos.2019.10.
2. Shevchenko, I.S. (2016). Evoliutsiini mekhanizmy kohnityvnoi semantyky [The evolutionary mechanisms of cognitive semantics]. *Cognition, Communication, Discourse*, *13*, 131–141. doi.org/10.26565/2218-2926-2016-13-07. [In Ukrainian].
3. Vakhovska, O.V. (2023). Emotions and the archaic consciousness of man: a diachronic semantic reconstruction of the names of emotions in English. *Amazonia Investiga*, *12*(69), 194–203. doi.org/10.34069/AI/2023.69.09.17.
4. Gibson, J.J. (1977). The theory of affordances. In Shaw, R., & Bransford, J. (Eds.), *Perceiving, acting, and knowing. Toward an ecological psychology*, 67–82. Hillsdale: NJ, Lawrence Erlbaum Associates.
5. Jorba, M. (2020). Husserlian horizons, cognitive affordances and motivating reasons for action. *Phenomenology and the Cognitive Sciences*, *19*(5), 847–868. doi.org/10.1007/s11097-019-09648-z.
6. McClelland, T. (2020). The mental affordance hypothesis. *Mind*, *129*(514), 401–427. doi.org/10.1093/mind/fzz036.
7. Scarantino, A. (2003). Affordances explained. *Philosophy of Science*, *70*, 949–961.
8. Vakhovska, O.V. (2023). The role of affordances in metaphor production and comprehension: a view of metaphors of emotions. *Innovations in philology: whims of the need of the hour*: papers of the international scientific conference, 107–110. Częstochowa, Poland, 6–7 December 2023. Częstochowa: Akademia Polonijna w Częstochowie. doi.org/10.30525/978-9934-26-383-5-28.
9. Zhabotynska, S.A. (2019). Semantyka linhvalnykh merezh u navchalnomu kombinatornomu tezaurusi [Semantics of lingual networks in learner's combinatory thesaurus]. *Studia Philologica*, *13*, 17–27. doi.org/10.28925/2311-2425.2019.13.3. [In Ukrainian].
10. Zhabotynska, S.A. (2013). Saussure's theory of the linguistic sign: a cognitive perspective. *Papers of the International Congress of Linguistics*, online, 20–27 July 2013. Genève: Département de Linguistique de l'Université de Genève. www.cil19.org/uploads/documents/Saussure_Theory_Of_The_Linguistic_Sign-A_Cognitive_Perspective.pdf.
11. Vakhovska, O.V. (2024). Emotions and consciousness: reconstructing emotion concepts' diachronic depths with the use of proto-language data. *LOGOS*, *119*, 49–58. https://doi.org/10.24101/logos.2024.26.
12. Ekman, P. (1992). An argument for basic emotions. *Cognition and Emotion*, *6*(3/4), 169–200. doi.org/10.1080/02699939208411068.
13. Ekman, P. (1999). Basic emotions. In Dalgleish, T., & Power, T. (Eds.), *The Handbook of Cognition and Emotion*, 45–60. U.K.: Wiley & Sons, Ltd.
14. Scherer, K.R. (2005). What are emotions? And how can they be measured? *Social Science Information*, *44*(4), 695–729.
15. Spivey, M.J. (2007). *The continuity of mind*. Oxford: OUP.
16. Varela, F.J., Thompson, E., & Rosch, E. (2017). *The embodied mind*. Cambridge, MA: Massachusetts Institute of Technology Press.
17. Gallagher, Sh. (2005). *How the body shapes the mind*. Oxford: OUP.
18. Shapiro, L., & Spaulding, Sh. (2024). Embodied cognition. In Zalta, E.N., & Nodelman, U. (Eds.), *Stanford Encyclopedia of Philosophy*. Stanford: SUP. plato.stanford.edu/entries/embodied-cognition/ [accessed 2024.08.22].
19. Zahavi, D. (2005). *Subjectivity and selfhood: investigating the first-person perspective*. Cambridge, MA: Massachusetts Institute of Technology. doi.org/10.7551/mitpress/6541.001.0001.
20. Merleau-Ponty, M. (1962/2013). *Phenomenology of perception*. London: Routledge.
21. Ward, D., Silverman, D., & Villalobos, M. (2017). The varieties of enactivism. *Topoi*, *36*(3), 365–375. doi.org/10.1007/s11245-017-9484-6.
22. Chemero, A. (2001). Dynamical explanation and mental representations. *Trends in Cognitive Science*, *5*(4), 141–142. doi.org/10.1016/S1364-6613(00)01627-2.
23. Martin, T., & Schwartz, D.L. (2005). Physically distributed learning: adapting and reinterpreting physical environments in the development of fraction concepts. *Cognitive Science*, *29*(4), 587–625. doi.org/10.1207/s15516709cog0000_15.

24. Kimmel, M. (2008). Properties of cultural embodiment: lessons from the anthropology of the body. In Frank, R.M., Dirven, R., Ziemke, T., & Bernárdez, E. (Eds.), *Sociocultural Situatedness*, *Volume 2*, 77–108. Berlin, New York: De Gruyter Mouton. doi.org/10.1515/9783110199116.1.77.
25. Lakoff, G., & Johnson, M. (1999). *Philosophy in the flesh: the embodied mind & its challenge to Western thought*. New York: Basic Books.
26. Bergson, H. (1911). *Creative evolution*. New York: Holt & Co.
27. Vakhovska, O.V. (2024). Emotsii u movnii kartyni svitu: dosvid kohnityvnoho linhvokomparatyvnoho analizu imen emotsii v anhliiskii ta ukrainskii movakh [Emotions in the linguistic worldview: a cognitive linguacomparative analysis of emotion names in English and Ukrainian]. In Djakons, R. (Ed.)., *Modern philology: theory, history, methodology: Scientific monograph*. *Part 1*, 290–342. Riga, Latvia: Baltija Publishing. doi.org/10.30525/978-9934-26-425-2-15. [In Ukrainian].
28. Vakhovska, O.V. (2022). The sin of the translator: on words and mental images in translation. *Amazonia Investiga*, *11*(54), 178–188. doi.org/10.34069/AI/2022.54.06.17.
29. Vakhovska, O.V., & Borozenets, A.R. (2023). Emotions and the archaic consciousness of man: a diachronic semantic reconstruction of emotion names in Ukrainian. In Djakons, R. (Ed.)., *Modern Ukrainian linguospace: ethnomental, axiological, pragmatic aspects: Scientific monograph*, 26–48. Riga, Latvia: Baltija Publishing. doi.org/10.30525/978-9934-26-365-1-2.
30. Barsalou, L.W., & Wiemer-Hastings, K. (2005). Situating abstract concepts. In Pecher, D., & Zwaan, R.A. (Eds.), *Grounding cognition: the role of perception and action in memory, language, and thinking*, 129–163. Cambridge: Cambridge University Press. doi.org/10.1017/CBO9780511499968.007.
31. Borghi, A.M., & Binkofski, F. (2014). *Words as social tools: an embodied view on abstract concepts*. New York: Springer. doi.org/10.1007/978-1-4614-9539-0.
32. Moholy-Nagy, L. (1945). In defense of 'abstract' art. *The Journal of Aesthetics and Art Criticism*, *4*(2), 74–76. doi.org/10.2307/426079.
33. Gebser, J. (1986). *The ever-present origin*. Athens: Ohio UP.
34. Heidegger, M. (1988). *The basic problems of phenomenology*, tr. by Hofstadter, A. Bloomington: Indiana University Press.
35. Husserl, E. (2012). *Cartesian meditations: an introduction to phenomenology*, tr. by Cairns, D. Dordrecht: Springer Science & Business Media.
36. Kosslyn, S.M., Thompson, W.L., & Ganis, G. (2006). *The case for mental imagery*. Oxford: OUP. doi.org/10.1093/acprof:oso/9780195179088.001.0001.
37. Kaup, B., Ulrich, R., Bausenhart, K.M., Bryce, D., Butz, M.V., Dignath, D., Dudschig, C., Franz, V.H., Friedrich, C., Gawrilow, C., Heller, J., Huf1, M., Hütter, M., Janczyk, M., Leuthold, H., Mallot, H., Nürk, H.-Ch., Ramscar, M., Said, N., Svaldi, J., & Wong, H.Y. (2024). Modal and amodal cognition: an overarching principle in various domains of psychology. *Psychological Research*, *88*, 307–337. doi.org/10.1007/s00426-023-01878-w.
38. Vakhovska, O.V., & Isaienko, O.M. (2021). Language, culture, and image-driven interpretations in translation: a case for the university translation classroom in Ukraine. *Amazonia Investiga*, *10*(47), 240–249. doi.org/10.34069/AI/2021.47.11.25.
39. Jusuk, F.F., & Vakhovska, O.V. (2021). Image-driven interpretations in professional communicative mediation: bringing translation and psychotherapy together. *Science and Education a New Dimension. Humanities and Social Sciences*, *48*(261), 63–67. doi.org/10.31174/SEND-HS2021-261IX48-11.
40. Zada, Z., Goldstein, A., Michelmann, S., Simony, E., Price, A., Hasenfratz, L., Barham, E., Zadbood, A., Doyle, W., Friedman, D., Dugan, P., Melloni, L., Devore, S., Flinker, A., Devinsky, O., Nastase, S., & Hasson, U. (2023). *A shared linguistic space for transmitting our thoughts from brain to brain in natural conversations*. Unpublished preprint. doi.org/10.1101/2023.06.27.546708.
41. Kumar, S., Sumers, T., Yamakoshi, T., Goldstein, A., Hasson, U., Norman, K., Griffiths, Th., Hawkins, R., & Nastase, S. (2024). Shared functional specialization in transformer-based language models and the human brain. *Nature Communications*, *15*, 5523. doi.org/10.1038/s41467-024-49173-5.
42. Minsky, M. (1988). *Society of mind*. NY: Simon and Schuster.
43. Jung, C.G. (1981). Archetypes and the collective unconscious. In Adler, G., & Hull, R.F.C., *Collected works of C.G. Jung*. *V.9*. Princeton: Pr. UP.
44. Barsalou, L.W. (1999). Perceptual symbol systems. *Behavioral and Brain Sciences*, *22*(4), 577–609. doi.org/10.1017/s0140525x99002149.
45. Frege, G. (1892). Über Sinn und Bedeutung [On sense and reference]. *Zeitschrift für Philosophie und philosophische Kritik*, *100*/1, 25–50. [In German].
46. Levytskyi, V.V. (2008). *Osnovy hermanistyky* [*Basics of Germanic studies*]. Vinnytsia: Nova knyha. [In Ukrainian].
47. Lewis, C.I. (1929). *Mind and the world-order: outline of a theory of knowledge*. New York: Dover. doi.org/10.2307/2180045.
48. Chalmers, D. (1995). Facing up to the problem of consciousness. *Journal of Consciousness Studies*, *2*, 200–219. doi.org/10.1093/acprof:oso/9780195311105.003.0001.
49. Dennett, D. (2020). A history of qualia. *Topoi*, *39*, 5–12. doi.org/10.1007/s11245-017-9508-2.
50. Block, N. (2008). Consciousness and cognitive access. *Proceedings of the Aristotelian Society*, *108*(1), 289–317. doi.org/10.1111/j.1467-9264.2008.00247.x.
51. Goodwyn, E. (2012). *The neurobiology of the gods: how brain physiology shapes the recurrent imagery of myth and dreams*. London & New York: Routledge. doi.org/10.4324/9780203141526.
52. Eisenstein, S. (1929). The cinematographic principle and the ideogram. In Leyda, J. (Trans., Ed.), *Film Form: Essays in Film Theory*, 28–44. New York: Harcourt.
53. Shershnova, A. (2020). Meaning-making through montage in English-language haiku. *Lege artis*. *Language yesterday, today, tomorrow*, *1*, 314–349. lartis.sk/issue-1-2020/.
54. Vakhovska, O.V. (2022). Pereklad: slovo, yake obernulosia obrazom [Translation: the word that converted into an image]. *Vcheni zapysky Tavriiskoho natsionalnoho universytetu imeni V.I. Vernadskoho. Seriia: Filolohiia. Zhurnalistyka*, *33*(72), № 5 Tom 2, 1–8. 10.32782/2710-4656/2022.5.2/01. [In Ukrainian].